

It-traduzzjoni ta' din il-paġna giet iġġenerata minn traduzzjoni awtomatika [\[Link\]](#).

It-traduzzjonijiet awtomatiċi jista' jkun fihom żbalji li potenzjalment inaqqsu ċ-ċarezza u l-preċiżjoni; l-Ombudsman ma jaċċetta l-ebda responsabbiltà għal kwalunkwe diskrepanza. Għall-aktar informazzjoni affidabbli u ċertezza legali, jekk jogħġbok irreferi għall-verżjoni tas-sors fuq Inġliż annessa hawn fuq. Għal aktar informazzjoni, jekk jogħġbok ikkonsulta l-politika tagħna dwar il-lingwa u t-traduzzjoni [\[Link\]](#).

Deċiżjoni fil-każ 1081/2018/SRS dwar konsultazzjoni pubblika mwettqa mill-Kummissjoni Ewropea dwar ir-riforma tas-soluzzjoni tat-tilwim bejn l-investitur u l-Istat (ISDS) billi tinholq sistema multilaterali

Deċiżjoni

Każ 1081/2018/SRS - Miftuħa fil- 10/07/2018 - Deċiżjoni fil- 17/12/2019 - Instituzzjoni konċernata Il-Kummissjoni Ewropea (Ma nstabet l-ebda amministrazzjoni ħażina) |

Il-każ kien jikkonċerna konsultazzjoni pubblika organizzata mill-Kummissjoni Ewropea dwar ir-riforma tas-soluzzjoni tat-tilwim bejn l-investitur u l-Istat (ISDS) bil-ħolqien ta' sistema multilaterali. L-ilmentatur ikkunsidra li l-konsultazzjoni ma kinitx konformi mar-regoli rilevanti, b'mod partikolari li ż-żmien u l-ambitu tal-konsultazzjoni fissru li r-rispondenti ma setgħux jipprovdu kontribut effettiv għall-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet. L-ilmentatur kien imħasseb ukoll li l-Kummissjoni kienet irrapprezentat ħażin ir-riżultati tal-konsultazzjoni.

L-Ombudsman sab li l-konsultazzjoni kienet konformi mar-regoli applikabbli. Hija qieset li, fid-definizzjoni tal-kamp ta' applikazzjoni tal-konsultazzjoni, il-Kummissjoni kienet ibbilanċjat il-ħtieġa għal ċarezza dwar kwistjoni teknika bl-għan li l-konsultazzjonijiet isiru aċċessibbli għall-aktar udjenza wiesgħa possibbli, inklużi dawk li mhumiex esperti. Element importanti ieħor kien li l-Kummissjoni kienet stiednet lill-partecipanti biex jipprovdu input f'formati oħra, inkluż billi jissottomettu dokumenti ta' pożizzjoni.

L-Ombudsman sab ukoll li l-Kummissjoni ma kinitx irrapprezentat ħażin ir-riżultati tal-konsultazzjoni fir-'rapport ta' valutazzjoni tal-impatt' li pproduċiet. Madankollu, hija enfasizzat li l-Kummissjoni għandha tiżgura li kwalunkwe sommarju tar-riżultati tal-konsultazzjonijiet pubbliċi li hija tagħmel disponibbli għandu jipprovdi ħarsa ġenerali preċiża għal dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet. Hija rat lok għal titjib f'dan il-każ f'termini ta' kif il-Kummissjoni ġabret fil-qosor ir-riżultat.

Filwaqt li l-Ombudsman għalhekk jagħlaq l-investigazzjoni billi ma sab l-ebda amministrazzjoni

ħażina, hija tagħmel żewġ sugġerimenti għal titjib lill-Kummissjoni.

Il-fatti li wasslu għall-ilment

1. Il-mekkaniżmi għas-soluzzjoni tat-tilwim bejn l-investitur u l-istat (ISDS) jintużaw biex isolvu t-tilwim bejn l-investituri barranin u l-pajjiżi ospitanti. L-ISDS kienet soġġetta għal dibattitu pubbliku intens u skrutinju fl-UE f'dawn l-aħħar snin.

2. Fl-2014, il-Kummissjoni Ewropea nediet “konsultazzjoni pubblika” dwar l-approċċ tal-UE għall-protezzjoni tal-investment u s-soluzzjoni tat-tilwim dwar l-investment fis-Sħubija Trans-Atlantika ta' Kummerċ u ta' Investment (TTIP) bejn l-UE u l-Istati Uniti. Wara dan, il-Kummissjoni stabbiliet [1] approċċ f'zewġ stadji għar-riforma tal-ISDS. L-ewwel pass kien li tiġi inkluża sistema ta' qorti bilaterali għas-soluzzjoni ta' tilwim dwar l-investment fil-ftehimiet kummerċjali u ta' investment tal-UE (is-Sistema ta' Qorti tal-Investment jew I-ICS). Bħala t-tieni pass, il-Kummissjoni bdiet taħdem fuq l-idea li tinħoloq sistema multilaterali għas-soluzzjoni tat-tilwim dwar l-investment.

3. Bħala parti mill-proċess tal-iżvilupp tal-kunċett ta' soluzzjoni multilaterali tat-tilwim dwar l-investment, il-Kummissjoni wettqet “valutazzjoni tal-impatt”. Il-valutazzjoni tal-impatt inkludiet konsultazzjoni pubblika online, li saret mill-21 ta' Diċembru 2016 sal-15 ta' Marzu 2017. [2] Bħala parti mill-konsultazzjoni, kwalunkwe membru tal-pubbliku jew organizzazzjoni jista' jissottometti tveġibiet għal kwestjonarju ta' 63 mistoqsija, inklużi 14-il 'mistoqsija miftuħa'. Il-kontributuri kellhom ukoll il-possibbiltà li jissottomettu dokumenti ta' pożizzjoni. Mill-193 kontributur, 54 ippreżentaw dokumenti ta' pożizzjoni. [3] F'April 2017, il-Kummissjoni ppubblikat online l-kontributi kollha għall-konsultazzjoni.

4. Fit-13 ta' Settembru 2017, il-Kummissjoni ppubblikat “rakkomandazzjoni” lill-Kunsill biex tiftaħ negozjati dwar it-twaqqif ta' qorti multilaterali għas-soluzzjoni ta' tilwim dwar l-investment. Din ir-rakkomandazzjoni kienet akkumpanjata, fost dokumenti oħra, mill-valutazzjoni tal-impatt, li ddettaljat ir-riżultati tal-konsultazzjoni pubblika. [4]

5. Fl-20 ta' Marzu 2018, il-Kunsill awtorizza lill-Kummissjoni biex tibda n-negozjati u ppubblika mandat ta' negozjar [5] .

6. L-ilmentatur, organizzazzjoni ambjentali, kien fost il-kontributuri għall-konsultazzjoni pubblika. Kien imħasseb li ż-żmien u l-ambitu tal-konsultazzjoni pubblika, b'mod partikolari kif tfassal il-kwestjonarju, fisseru li ma setax jipproduċi eżitu effettiv u rappreżentattiv. Hija kkunsidrat ukoll li l-Kummissjoni kienet irrapreżentat ħażin ir-riżultati tal-konsultazzjoni . F'Ġunju 2018, l-ilmentatur irrikorra għand l-Ombudsman, u qajjem dawn il-kwistjonijiet.

L-inkjesta

7. L-Ombudsman fetaħ inkjesta dwar it-tfassib tal-ilmentatur li:

1) Il-konsultazzjoni pubblika ma kinitx konformi mar-regoli rilevanti.

2) Il-Kummissjoni rrapprezentat ħażin ir-riżultati tal-konsultazzjoni pubblika.

8. Matul l-investigazzjoni, l-Ombudsman irċieva t-tweġiba tal-Kummissjoni għall-ilment u, sussegwentement, il-kummenti tal-ilmentatur bi tweġiba għat-tweġiba tal-Kummissjoni.

Jekk il-konsultazzjoni pubblika kinitx konformi mar-regoli rilevanti

Argumenti pprezentati lill-Ombudsman

9. Fil-fehma tal-ilmentatur, **il-Kummissjoni organizzat il-konsultazzjoni pubblika wara li kienet diġà ddeċidiet li ttiproċedi bil-pjanijiet tagħha** li tinsisti għall-ħolqien ta' qorti multilaterali tal-investment (MIC). [6] Għalhekk, il-Kummissjoni ma kkonformatx mal-prinċipji ġenerali stabbiliti fil- *Linji Gwida tagħha dwar il-konsultazzjoni mal-partijiet* interessati [7], li *skonthom* għandha ssir konsultazzjoni pubblika fi żmien meta l-fehmiet tal-partijiet interessati xorta jistgħu jagħmlu differenza.

10. L-ilmentatur sostna wkoll li konsultazzjoni sinifikanti dwar ir-riforma tal-arbitraġġ bejn l-investitur u l-istat ma tistax tkun limitata għall-għażla bejn il-mekkaniżmi eżistenti tal-ISDS jew MIC. L-għadd limitat ta' għażliet stabbiliti fil-kwestjonarju żamm lill-partecipanti milli jesprimu l-fehmiet tagħhom dwar il-problemi sostantivi aktar ġenerali bl-arbitraġġ bejn l-investitur u l-istat. [8] Dawn il-problemi mhumiex solvuti sempliciment billi l-mekkaniżmi eżistenti tal-ISDS jiġu sostitwiti b'sistema multilaterali ġdida u, għalhekk, kellhom ikunu parti mill-konsultazzjoni.

11. L-ilmentatur sostna wkoll li kien diffiċli għal dawk li mhumiex esperti biex jifhmu l-lingwaġġ ferm legalistiku u tekniku tal-mistoqsijiet.

12. Il-Kummissjoni spjegat li l-proposta biex jinħoloq MIC, bħala korp permanenti u indipendenti għas-soluzzjoni tat-tilwim dwar l-investment, hija parti minn proċess usa' li għandu l-għan li jindirizza l-kritika tal-ISDS, b'mod partikolari dawk imqajma b'reazzjoni għall-konsultazzjoni pubblika tagħha tal-2014. Wara l-konsultazzjoni pubblika tal-2014, il-Kummissjoni stabbiliet [9] l-approċċ f'żewġ stadij għar-riforma tal-ISDS deskritt hawn fuq. L-għan tal-proċess tal-valutazzjoni tal-impatt u tal-konsultazzjoni pubblika inkwistjoni f'dan l-ilment kien li jiġu eżaminati għażliet differenti għat-tieni pass: l-iżvilupp ta' approċċ multilaterali għas-soluzzjoni tat-tilwim dwar l-investment. Il-konsultazzjoni pubblika għalhekk fittxet feedback, fost affarijiet oħra, dwar il-ħolqien possibbli ta' qorti multilaterali tal-investment, u l-konsegwenzi ta' dan għal oqsma oħra ta' politika. Il-Kummissjoni fittxet ukoll feedback dwar l-aspetti tekniċi ta' kif sistema bħal din tista' tiffunzjona.

13. Il-proċess tal-valutazzjoni tal-impatt, li l-konsultazzjoni pubblika kienet parti minnu, ma fittix li jeżamina kwistjonijiet aktar ġenerali relatati mas-soluzzjoni tat-tilwim bejn l-investitur u l-istat. Il-kamp ta' applikazzjoni tal-konsultazzjoni pubblika kien intenzjonalment limitat, u kellu l-għan li jikseb feedback dwar il-kwistjoni speċifika tas-soluzzjoni multilaterali tat-tilwim dwar l-investment, bil-ħsieb li jinforma l-proċess sussegwenti tat-teħid tad-deċiżjonijiet u tat-tfassil tal-politika.

14. Il-Kummissjoni qieset li s-sugġett tal-konsultazzjoni kien ifisser li l-lingwa użata kienet ġustifikata, anki jekk setgħet kienet teknika. Hija argumentat li, minkejja l-użu ta' termini legali f'ċerti mistoqsijiet, deher li l-partijiet interessati kienu kapaċi jipparteċipaw b'mod effettiv fil-konsultazzjoni.

15. Il-Kummissjoni żiedet li, sabiex jingħelbu l-limitazzjonijiet tal-kwestjonarji f'konsultazzjonijiet pubbliċi online, hija aċċettat ukoll dokumenti ta' pożizzjoni minn dawk li wiegħbu, jew minflok jew flimkien mat-tweġiba għall-kwestjonarju. Barra minn hekk, fit-tnejn tar-"rapport ta' valutazzjoni tal-impatt" sussegwenti, li l-Kummissjoni kellha tnejn qabel ma tfassal ir-rakkomandazzjoni tagħha, hija qieset mhux biss it-tweġibiet għall-konsultazzjoni pubblika, iżda wkoll il-pożizzjonijiet li ġew ippreżentati permezz ta' mezzi oħra, bħal laqgħat mal-partijiet interessati, konferenzi u seminars.

16. F'dan l-isfond, il-Kummissjoni argumentat li l-konsultazzjoni pubblika twettqet f'konformità mal-prinċipji deskritti fir-regoli interni tagħha dwar il-konsultazzjonijiet mal-partijiet ikkonċernati u, b'mod partikolari, il-prinċipji tat-trasparenza, il-ftuħ, ir-responsabbiltà u l-effettività [10].

Il-valutazzjoni tal-Ombudsman

17. F'Mejju 2015, wara l-ewwel konsultazzjoni pubblika tagħha dwar l-ISDS, il-Kummissjoni stabbiliet approċċ ġdid għall-protezzjoni tal-investment u s-soluzzjoni tat-tilwim skont il-politika kummerċjali tal-UE. Skont dan l-approċċ, il-mekkaniżmi eżistenti tal-ISDS kellhom inizjalment jiġu sostitwiti fil-ftehimiet kummerċjali b'sistema istituzzjonalizzata ta' soluzzjoni tat-tilwim dwar l-investment (is-Sistema ta' Qorti tal-Investment jew l-ICS).

18. L-approċċ il-ġdid tal-Kummissjoni fl-aħħar mill-aħħar ippreveda l-ħolqien ta' sistema multilaterali għas-soluzzjoni ta' tilwim dwar l-investment. Skont il-Kummissjoni, din l-idea tressqet minn għadd ta' partijiet interessati fil-konsultazzjoni pubblika tal-2014. Il-Kummissjoni kompliet telabora dan l-approċċ, pereżempju fil-Komunikazzjoni tagħha *Kummerċ għal kulhadd* f'Ottubru 2015. [11]

19. Skont il-Kummissjoni, il-proposta tagħha għal MIC toħroġ minn rieżami dettaljat tal-politika eżistenti dwar is-soluzzjoni tat-tilwim dwar l-investment, inkluż il-kontribut riċevut fil-konsultazzjoni pubblika tal-2014 u d-diskussjonijiet mal-Istati Membri tal-UE, il-Parlament Ewropew, il-gruppi tas-soċjetà ċivili u partijiet ikkonċernati oħra matul l-2014 u l-2015. Il-Kummissjoni ħadet id-deċiżjoni politika inizjalment li tinkludi l-ICSs fil-ftehimiet bilaterali tal-UE dwar il-kummerċ u l-investment u li mbagħad taħdem fuq ir-riforma tas-sistema tas-soluzzjoni

tat-tilwim dwar l-investment fil-livell multilaterali.

20. Mhuwiex f'idejn l-Ombudsman li jqajjem dubji dwar id-deċiżjoni politika li tiġi segwita sistema multilaterali għas-soluzzjoni tat-tilwim bejn l-investitur u l-istat. Il-ftehimiet kummerċjali u ta' investment tal-UE huma soġġetti għal proċeduri kumplessi ta' teħid ta' deċiżjonijiet u ta' ratifika. Għalhekk huma l-korpi involuti f'dawk il-proċeduri, jew il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea jekk tintalab tagħti opinjoni [12] , li għandhom jiddeterminaw jekk il-mekkaniżmi għar-riżoluzzjoni ta' tilwim bejn l-investitur u l-istat humiex aċċettabbli jew le.

21. Fl-istess ħin, l-Ombudsman jirrikonoxxi li l-isforzi tal-Kummissjoni biex tikkonsulta lill-pubbliku jirriskjaw li jiġu mminati b'mod sinifikanti kieku dawk li wiegħbu jikkunsidraw li l-Kummissjoni kienet diġà ffurmat fehmtha dwar ir-riżultat tal-konsultazzjoni. Biex jiddetermina jekk dan kienx, fil-fatt, il-każ hawnhekk, l-Ombudsman se jeżamina ż-żmien u l-ambitu tal-konsultazzjoni.

l-għażla taż-żmien tal-konsultazzjoni

22. L-ilment jikkontesta l-fatt li l-Kummissjoni kienet diġà ddeċidiet li taħdem lejn il-ħolqien ta' MIC qabel ma tniedi l-konsultazzjoni pubblika. [13]

23. Il-Linji Gwida għal Regolamentazzjoni Aħjar għall-konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati jiddikjaraw li l-konsultazzjonijiet iridu jsiru **fi stadju bikri biżżejjed, meta l-fehmiet espressi mill-partekipanti xorta jista' jkollhom impatt fuq il-politika jew il-leġiżlazzjoni relatata** . Fiz-żmien meta tnediet din il-konsultazzjoni, il-Kummissjoni kienet diġà mxiet'il quddiem b'wieħed mill-approċċ tagħha, jiġifieri l-inklużjoni tal-ICSs fil-ftehimiet bilaterali tal-UE dwar il-kummerċ u l-investment. Madankollu, **hija kienet għadha ma ppreżentatx proposti definittivi dwar sistema multilaterali ġdida.**

24. Lil hinn mill-għażla ta' MIC, il-Kummissjoni stabbiliet ħames għażliet oħra fil-kwestjonarju tagħha dwar il-konsultazzjoni pubblika. Wara l-konsultazzjoni, il-Kummissjoni inkludiet żewġ għażliet addizzjonali fir-rapport tal-valutazzjoni tal-impatt flimkien mas-sitt għażliet previsti inizjalment fil-valutazzjoni tal-impatt tal-bidu [14] .

25. Filwaqt li ħafna mill-mistoqsijiet fil-kwestjonarju tal-konsultazzjoni pubblika ffukaw fuq jekk ikunx preferibbli li wieħed jagħżel MIC jew tribunal ta' appell multilaterali, dan mhuwiex biżżejjed biex jiġi konkluż li l-Kummissjoni kienet soda dwar kif tipproċedi u mhux lesta li tiġi influwenzata skont il-mertu ta' proposti oħra.

26. Bħala tali, l-Ombudsman ma jistax jikkonkludi li l-konsultazzjoni saret tard wisq, u li t-twegibiet għall-konsultazzjoni ma setgħux ikollhom impatt fuq il-proposti futuri dwar sistema multilaterali.

Kamp ta' applikazzjoni tal-konsultazzjoni

Il-“Linji Gwida għal Regolamentazzjoni Aħjar” tal-Kummissjoni jittrattaw kif jiġi ddeterminat il-

kamp ta' applikazzjoni tal-konsultazzjonijiet pubbliċi . Il-kamp ta' applikazzjoni u l-oġettivi tal-konsultazzjonijiet għandhom jiġu ddeterminati abbażi tal-kamp ta' applikazzjoni u l-kontenut tal-politika jew il-kwistjoni leġislattiva li huma relatati magħha. Jekk ċerti suġġetti mhumiex inklużi fil-konsultazzjoni, għandu jkun ċar jekk dan huwiex dovut għal limiti legali jew deċiżjoni politika dwar l-ambitu tal-inizjattiva [15] .

28. L-ambitu u l-oġettivi ta' din il-konsultazzjoni pubblika kienu jikkonċernaw it-tieni pass tal-approċċ tal-Kummissjoni għar-riforma tal-ISDS, jiġifieri l-ħolqien ta' sistema multilaterali għas-soluzzjoni tat-tilwim bejn l-investitur u l-istat. Il-Kummissjoni għamlitha ċara meta ppubblikat l-istrategija ta' konsultazzjoni.

29. Il-Kummissjoni spjegat li l-kamp ta' applikazzjoni tal-konsultazzjoni kien iddeterminat mill-għan tagħha, u li s-suġġett kien ta' natura teknika. Il-Kummissjoni qieset li l-iffukar tal-kamp ta' applikazzjoni fuq kwistjonijiet speċifiċi relatati mal-oġettiv ġenerali jippermettilha tivvaluta l-feedback riċevut b'mod aktar effettiv u tiżgura li r-reazzjonijiet jista' jkollhom impatt akbar fuq il-proċess sussegwenti ta' teħid ta' deċiżjonijiet u ta' teħid ta' politika.

30. L-Ombudsman iqis li kien raġonevoli għall-Kummissjoni li tagħżel l-ambitu li għażlet, bil-ħsieb li tircievi feedback dwar il-kwistjonijiet speċifiċi li jirriżultaw mill-proposta tagħha li tinsisti għall-ħolqien ta' sistema multilaterali għas-soluzzjoni tat-tilwim bejn l-investitur u l-istat. Barra minn hekk, l-Ombudsman huwa tal-fehma li, billi ppermettiet lir-rispondenti jissottomettu dokumenti ta' pożizzjoni usa', il-Kummissjoni bbilanċjat b'mod adegwat l-enfasi dejqa tal-mistoqsijiet. Aktar minn kuart ta' dawk li wieġbu għażlu li jissottomettu dokumenti ta' pożizzjoni.

Il-lingwa użata fil-kwestjonarju

31. Il-Kummissjoni għandu jkollha l-għan li tagħmel il-konsultazzjonijiet pubbliċi aċċessibbli għall-akbar udjenza possibbli, inklużi individwi li mhumiex esperti. Filwaqt li l-kwestjonarju kien jinkludi terminoloġija speċifika dwar is-suġġett, it-tweġibiet għall-konsultazzjoni jissuġġerixxu li l-partecipanti ma kellhomx diffikultà biex jifhmu l-kwistjonijiet imqajma jew il-mistoqsijiet li saru. Il-Kummissjoni aċċettat ukoll input f'formati oħra, kif imsemmi hawn fuq.

32. L-Ombudsman isib li, minħabba l-ambitu tal-konsultazzjoni, il-Kummissjoni bbilanċjat il-ħtieġa li tagħmel il-konsultazzjoni aċċessibbli mal-ħtieġa li tircievi tweġibiet ċari u preċiżi dwar id-dettalji tekniċi tal-proposti tagħha.

33. Fl-istess ħin, l-Ombudsman jaqbel mal-ilmentatur li xi wħud mill-mistoqsijiet kienu strutturati b'mod kumpless u li setgħu saru sforzi akbar biex jiġu ssimplifikati. [16] L-Ombudsman se jagħmel suġġeriment korrispondenti għal titjib lill-Kummissjoni.

34. Fuq il-bażi ta' dan ta' hawn fuq, l-Ombudsman isib li ma kien hemm l-ebda amministrazzjoni ħażina mill-Kummissjoni fir-rigward ta' dan l-aspett tal-ilment.

Jekk il-Kummissjoni rrapprezentatx hażin ir-riżultati tal-konsultazzjoni pubblika

Argumenti ppreżentati lill-Ombudsman

35. L-ilmentatur ikkunsidra li xi wħud mill-mistoqsijiet fil-konsultazzjoni kienu fuq quddiem, li fisser li t-tweġibiet ipprovduti setgħu jiġu interpretati hażin bħala li jindikaw appoġġ ġenerali għat-twaqqif ta' MIC. Il-premessa tal-konsultazzjoni — li tfittex gwida dwar aspetti speċifiċi tal-proposta tal-Kummissjoni biex tinħoloq sistema multilaterali ta' soluzzjoni tat-tilwim bejn l-investitur u l-Istat — ma kellhiex titqies li tfisser li l-maġġoranza ta' dawk li wiegħbu neċessarjament jappoġġaw il-ħolqien ta' MIC. Skont l-ilmentatur, ħafna minn dawk li wiegħbu fil-fatt huma kontra kwalunkwe forma ta' sistema ta' soluzzjoni tat-tilwim bejn l-investitur u l-Istat, inklużi sistemi multilaterali possibbli. Dawn ir-rispondenti evitaw li jwiegħbu xi mistoqsijiet sabiex it-tweġibiet tagħhom ma setgħux jiġu interpretati bħala li jappoġġaw is-soluzzjoni tat-tilwim bejn l-investitur u l-Istat b'mod ġenerali.

36. L-ilmentatur għalhekk argumenta li l-Kummissjoni kienet aġixxiet b'mod ingust u ma kinitx imparzjali fl-approċċ tagħha għall-kwistjoni, meta ddikjarat li *"il -konsultazzjoni wriet appoġġ ġenerali wiesa' għal riforma multilaterali ta' soluzzjoni ta' tilwim dwar l-investment"* [17]. L-interpretazzjoni tal-ilmentatur tar-riżultati tal-konsultazzjoni kienet li inqas minn 8 % ta' dawk li wiegħbu appoġġaw b'mod ċar il-ħolqien tal-qorti. B'kuntrast, hija sostniet li kważi nofshom opponew il-ħolqien ta' MIC. It-tweġibiet għall-konsultazzjoni tal-2014 urew ukoll li l-biċċa l-kbira tal-partecipanti rrifjutaw l-ISDS b'mod dirett, u ma kinux tal-fehma li s-sistemi eżistenti għas-soluzzjoni tat-tilwim bejn l-investitur u l-Istat kellhom semplicità jiġu riformati jew isiru multilaterali.

37. Il-Kummissjoni spjegat li l-konsultazzjoni ma fittxitx li tiddetermina jekk il-pubbliku appoġġax l-ISDS b'mod ġenerali iżda, pjuttost, fittxet feedback dwar għażliet ta' politika differenti għar-riforma tal-istrutturi bilaterali attwali ta' protezzjoni tal-investment lejn struttura multilaterali. Il-kwestjonarju tfassal biex jiżgura li dan ikun iġġenera input preċiż dwar kwistjonijiet speċifiċi ħafna, li seta' jinterpreta b'mod sempliċi. Il-Kummissjoni qieset li, fl-2014, kienet diġà kkonsultat mal-partijiet ikkonċernati dwar il-kwistjonijiet usa' mal-ISDS. Dawk il-kunsiderazzjonijiet usa' kienu ġew diskussi wkoll fil-kuntest ta' konferenzi u laqgħat mal-partijiet ikkonċernati. Madankollu, il-Kummissjoni reġgħet indirizzat ħafna minn dan it-tħassib fir-rapport tal-valutazzjoni tal-impatt.

38. Skont il-Kummissjoni, hija ġabret fil-qosor ir-riżultati tal-konsultazzjoni fir-rapport tal-valutazzjoni tal-impatt b'mod imparzjali, ġust u oġġettiv. Abbażi tat-tweġibiet għall-kwestjonarju, il-Kummissjoni kienet tal-opinjoni li kien hemm appoġġ ġenerali fost dawk li wiegħbu għal riforma multilaterali tas-soluzzjoni tat-tilwim dwar l-investment *"skont ċerti prinċipji speċifiċi deskritti fil-kwestjonarju"*. Filwaqt li l-Kummissjoni sostniet li kien hemm appoġġ ġenerali wiesa' fost dawk li wiegħbu għal riforma multilaterali tal-ISDS, hija ma ddikjaratx li kien hemm appoġġ unanimu. Ir-rapport jiddikjara li ċerti rispondenti użaw mistoqsijiet miftuħa fil-kwestjonarju biex jesprimu ċ-ċaħda diretta tal-ISDS minflok ma indirizzaw il-mistoqsijiet

attwali dwar l-inizjattiva proposta. Il-Kummissjoni qieset li dawn it-tweġibiet kienu jirreferu għall-mekkaniżmi eżistenti tal-ISDS, u mhux speċifikament għall-inizjattiva multilaterali proposta [18] Il-Kummissjoni spjegat ukoll li fittxet li tiċċara dawk il-kwistjonijiet f'laqgħa tal-partijiet ikkonċernati li saret fi Frar 2017.

39. Fir-rapport tal-valutazzjoni tal-impatt, il-Kummissjoni rrikonoxxiet ukoll li kien għad hemm kwistjonijiet li għad iridu jiġu indirizzati, u b'hekk uriet li kien għad baqa' tħassib li għad irid jitqies.

40. FI- aħħar nett, il-Kummissjoni eżaminat għazliet addizzjonali ssuġġeriti mill-partijiet ikkonċernati biex tiżgura li l-proċess tal-valutazzjoni tal-impatt ikun jirrifletti l-fehmiet tagħhom bl-aktar mod preċiż possibbli, minkejja li inizjalment ma kinux inkluzi fil-valutazzjoni tal-impatt tal-bidu.

Il-valutazzjoni tal-Ombudsman

41. L-Ombudsman isibha raġonevoli li jekk il-Kummissjoni tkun qed tfittex l-approvazzjoni ta' azzjoni partikolari — f'dan il-każ, li l-Kunsill jaqbel mar-'rakkomandazzjoni' tiegħu biex jinfetħu negozjati dwar it-twaqqif ta' MIC, il-Kummissjoni tista' tfittex li tagħmel l-aħjar każ possibbli għall-pożizzjoni tagħha. FI-istess ħin, il-Kummissjoni għandha tkun attenta li tirrifletti l-fehmiet ta' oħrajn b'mod partikolari jekk tixtieq tinkoraġġixxi parteċipazzjoni attiva fil-konsultazzjonijiet pubbliċi tagħha fil-futur.

42. L-Ombudsman tirrikonoxxi li ħafna individwi u organizzazzjonijiet għandhom fehmiet kritiċi ħafna dwar l-ISDS. B'dan il-ħsieb, il-Kummissjoni kellha responsabbiltà partikolari li tikkomunika r-riżultati ta' din il-konsultazzjoni pubblika bl-aktar mod preċiż possibbli.

43. L-Ombudsman ivverifika li, fl-ispjegazzjoni tal-valutazzjoni tagħha tat-tweġibiet għall-konsultazzjoni pubblika, il-Kummissjoni rreferiet għall-fatt li għadd ta' risponenti kienu espressament kontra l-ISDS b'mod ġenerali. Il-preżentazzjoni ġenerali tar-riżultati tal-konsultazzjoni pubblika fl-anness li jakkumpanja r-rapport tal-valutazzjoni tal-impatt tirreferi għall-kritika u t-tħassib kontinwi li għad fadal dwar il-kwistjoni. Għalhekk, l-Ombudsman iqis li kif il-Kummissjoni ppreżentat ir-riżultati fir-Rapport tal-Valutazzjoni tal-impatt innifisha kienet riflessjoni ġusta u preċiża.

44. Madankollu, l-ilmentatur jikkontesta s-Sommarju Eżekuttiv tar-Rapport tal-Valutazzjoni tal-impatt. l-ewwel sentenza taħt "Min jappoġġa liema għażla" taqra kif ġej:

"Is-settur mingħajr skop ta' qligħ jappoġġa b'mod ġenerali l-prinċipji li jirfdu l-għażla li tiġi stabbilita qorti tal-investiment multilaterali permanenti, b'mod partikolari l-permanenza, l-indipendenza u d-distakkament tal-gudikaturi mill-partijiet litiganti." [19]

45. Filwaqt li dan huwa bla dubju preċiż, jissuġġerixxi li l-konklużjoni ewlenija mill-konsultazzjoni pubblika f'dak li għandu x'jaqsam mas-settur mingħajr skop ta' qligħ hija l-appoġġ tagħha għal

dawn il-prinċipji. Il-Kummissjoni kienet intitolata b'mod ċar li tenfasizza din il-perspettiva partikolari u ma kkommettietx amministrazzjoni ħażina meta għamlet dan. Madankollu, din id-dikjarazzjoni kienet tirriskja b'mod ċar li tantagonizza lill-membri tal-pubbliku involuti li l-Kummissjoni sserraħ fuqha biex tiżgura li l-konsultazzjonijiet pubbliċi tagħha jgawdu l-legittimità.

46. Bl-istess mod, l-ilmentatur jikkontesta l-ewwel parti tas-sentenza li tiġbor fil-qosor ir-riżultati fil- *Memorandum ta' Spjegazzjoni* li jakkumpanja l-proposta biex jinbdew in-negozjati, fejn il-Kummissjoni ddikjarat li “ *il-konsultazzjoni wriet appoġġ ġenerali wiesa' għal riforma multilaterali tas-soluzzjoni tat-tilwim dwar l-investiment kif deskritt f'din l-inizjattiva għalkemm għad fadal mistoqsijiet, speċjalment dwar l-aspetti tekniċi tagħha* ”.

47. Filwaqt li l-Ombudsman jirrikonoxxi li sommarju huwa, minnu nnifsu, selettiv, kwalunkwe sommarju għandu jfittex li jipprovdi ħarsa ġenerali preċiża għal dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet.

48. Għalhekk, l-Ombudsman iqis li filwaqt li ma kien hemm l-ebda amministrazzjoni ħażina fir-rigward ta' dan l-aspett tal-ilment, il-Kummissjoni setgħet tkun aktar attenta għat-tħassib ta' dawk li wieġbu fil-qosor tar-riżultati. Hija ser tagħmel it-tieni suġġeriment għal titjib f'dan ir-rigward.

Konklużjoni

Abbażi tal-investigazzjoni, l-Ombudsman jagħlaq dan il-każ bil-konklużjoni li ġejja [20] :

Ma kien hemm l-ebda amministrazzjoni ħażina mill-Kummissjoni Ewropea fil-mod kif wettqet u ppreżentat ir-riżultati tal-konsultazzjoni pubblika dwar ir-riforma tas-soluzzjoni tat -tilwim bejn l-investitur u l-istat billi ħolqot sistema multilaterali.

l-ilmentatur u l-Kummissjoni se jiġu infurmati b'din id-deċiżjoni .

Suġġerimenti għal titjib

Il-Kummissjoni għandha tintensifika l-isforzi tagħha biex tissimplifika l-istruttura u l-formulazzjoni tal-mistoqsijiet fil-konsultazzjonijiet pubbliċi.

Meta tiġbor fil-qosor ir-riżultati ta' konsultazzjoni pubblika, il-Kummissjoni għandha toqgħod partikolarment attenta għat-tħassib ta' dawk li wieġbu sabiex ttipprovdi ħarsa ġenerali preċiża lil dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet.

Emily O'Reilly

I-Ombudsman Ewropew Strasburg, 17/12/2019

[1] Il-Kummissjoni ppubblikat 'dokument ta' kunċett', *Investiment fit-TTIP u lil hinn — it-triq għar-riforma — It-tiżni tad-dritt tar-regolamentazzjoni u l-bidla minn arbitraġġ ad hoc attwali lejn Qorti tal-Investiment* : https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/may/tradoc_153408.PDF [Link].

[2] Ara: https://trade.ec.europa.eu/consultations/index.cfm?consul_id=233 [Link].

[3] Il-Kummissjoni rċeviet ukoll tmien kontribuzzjonijiet indipendenti addizzjonali fil-forma ta' kummenti jew dokumenti ta' pożizzjoni mibgħuta direttament f'kaxxa postali funzjonali.

[4] Għar-rakkomandazzjoni għal deċiżjoni tal-Kunsill, ara: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1505306108510&uri=COM:2017:493:FIN> [Link].

Għall-memorandum ta' spjegazzjoni, ara: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1505306108510&uri=COM:2017:493:FIN> [Link].

Għall-valutazzjoni tal-impatt, ara: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017SC0302&from=EN> [Link].

Għas-Sommarju Eżekuttiv tal-valutazzjoni tal-impatt, ara: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2017/EN/SWD-2017-303-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF> [Link].

Għall-“valutazzjoni tal-impatt tal-bidu”, ara: http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/2016_trade_024_court_on_investment_en.pdf [Link].

[5] Direttivi ta' negozjar għal Konvenzjoni li tistabbilixxi qorti multilaterali għas-soluzzjoni ta' tilwim dwar l-investiment, disponibbli fuq: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12981-2017-ADD-1-DCL-1/en/pdf> [Link].

[6] Aktar informazzjoni dwar il-proġett tal-Qorti Multilaterali tal-Investiment: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1608> [Link].

[7] Il-Linji Gwida u s-Sett ta' Għodod għal Regolamentazzjoni Aħjar tal-Kummissjoni jinkludu “Linji Gwida għall-konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati”, ara: <https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better> [Link].

[8] Għall-ilmentatur, dan kiser il-prinċipji tal-partecipazzjoni, il-ftuħ u r-responsabbiltà, u l-effettività fil-Linji Gwida għal Regolamentazzjoni Aħjar.

[9] Ara d-“dokument ta’ kunċett” tal-Kummissjoni msemmi fin-nota ta’ qiegħ il-paġna 1 hawn fuq.

[10] Kif stabbilit fil-Linji Gwida għal Regolamentazzjoni Aħjar:
<https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/better-regulation-guidelines.pdf> [Link], paġna 69.

[11] Għal aktar informazzjoni, ara: <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1381> [Link].

[12] Ara l-Artikolu 218(11) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea u l-Opinjoni 1/17 tat-30 ta’ April 2019, ECLI:EU:C:2019:341, il-paragrafi 126–129 u 245.

[13] L-Ombudsman jinnota wkoll li meta l-Kunsill adotta d-deċiżjoni li tawtorizza l-iffirmar tas-CETA, huwa ddikjara li *“l-Kunsill jappoġġa l-isforzi tal-Kummissjoni Ewropea biex taħdem lejn l-istabbiliment ta’ qorti multilaterali tal-investment, li ser tissostitwixxi s-sistema bilaterali stabbilita mis-CETA, ladarba tigi stabbilita, u skont il-proċedura prevista fis-CETA”*. Dikjarazzjoni 36 tad-Dikjarazzjonijiet u d-Dikjarazzjonijiet imdaħħla fl-okkażjoni tal-adozzjoni mill-Kunsill tad-deċiżjoni li tawtorizza l-iffirmar tas-CETA. Brussell, 27 ta’ Ottubru 2016.

[14] Dawn l-għażliet kienu: (1) iż-żamma u t-tħaddim ta’ diversi ICSs fil-ftehimiet kummerċjali u/jew ta’ investment tal-UE; (2) in-negozjar mill-ġdid tat-Trattati Bilaterali tal-Investment tal-Istati Membri tal-UE u t-Trattat tal-Karta tal-Energija biex tigi inkluża ICS; (3) ir-riforma tar-regoli internazzjonali attwali dwar l-arbitraġġ; (4) il-ħolqien ta’ istanza ta’ appell multilaterali permanenti; (5) it-twaqqif ta’ Qorti Multilaterali tal-Investment; u (6) in-negozjar ta’ regoli sostantivi multilaterali dwar l-investment (kollha inklużi fil-valutazzjoni tal-impatt tal-bidu). Barra minn hekk, wara l-konsultazzjoni pubblika, ir-rapport tal-valutazzjoni tal-impatt inkluda wkoll (7) it-titjib tal-ISDS fi ftehimiet bilaterali ta’ investment tal-UE u t-Trattat dwar il-Karta tal-Energija, u (8) li l-qrati nazzjonali jsiru kompetenti biex jiddeċiedu dwar tilwim dwar l-investment.

[15] Regolamentazzjoni Aħjar “Kaxxa tal-Għodda”, disponibbli fuq [Link]
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/better-regulation-toolbox_2.pdf, paġni 382–383.

[16] L -ilmentatur jagħti l-eżempju li ġej: *“Aspett kruċjali jkun li tali Qorti Multilaterali tal-Investment unika tista’ potenzjalment tiddeċiedi tilwim li jinqala’ mhux biss taħt investment futur*

Trattati iżda wkoll taħt trattati internazzjonali eżistenti dwar l-investment. Dan jista’ pereżempju jinkiseb permezz ta’ sistema ta’ inklużjoni fakultattiva fejn il-pajjiżi jaqblu fit-Trattat/Strument Legali li jstabbilixxi l-Qorti Multilaterali unika tal-Investment biex it-trattati ta’ investment tagħhom jiġu soġġetti għall-ġurisdizzjoni tal-Qorti (mudell jista’ jkun il-Konvenzjoni ta’ Mauritius tan-Nazzjonijiet Uniti dwar it-Trasparenza għas-Soluzzjoni tat-Tilwim bejn l-Investitur u l-Istat).

Il-Qorti tal-Investment Multilaterali unika għalhekk fil-fatt tiegħu post id-dispożizzjonijiet tal-ISDS inklużi fit-trattati dwar l-investment tal-Istati Membri tal-UE ma' pajjiżi terzi jew fi trattati ta' investment fis-seħħ bejn pajjiżi terzi. Dan jissostitwixxi wkoll l-ICS li kienet tkun inkluża fi ftehimiet fil-livell tal-UE ma' pajjiżi terzi. Taqbel mal-fehma li Qorti Multilaterali tal-Investment bħal din

għandha tkun kompetenti wkoll biex tiddeċiedi tilwim li jirriżulta minn trattati eżistenti dwar l-investment, inklużi TBI tal-Istati Membri tal-UE ma' pajjiżi terzi, ftehimiet kummerċjali u ta' investment fil-livell tal-UE u trattati ta' investment fis-seħħ bejn pajjiżi terzi?"

[17] Fil- Memorandum ta' Spjegazzjoni , li akkumpanja r- Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni għal Deċiżjoni tal-Kunsill li tawtorizza l-ftuħ ta' negozjati għal Konvenzjoni li tistabbilixxi qorti multilaterali għas-soluzzjoni ta' tilwim dwar l-investment (taqsima 3):

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52017PC0493> [Link].

[18] Ara d -Dokument ta' Hídma tal-Persunal tal-Kummissjoni, Valutazzjoni tal-Impatt — Riforma multilaterali tas-soluzzjoni tat-tilwim dwar l-investment , disponibbli fuq:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017SC0302&from=EN> [Link], paġni 72–73.

[19] Il-Kummissjoni spjegat li waslet għall-interpretazzjoni li kien hemm appoġġ ġenerali wiesa' għall-prinċipji “il- permanenza, l-appell u t-trasparenza, kif ukoll l-involviment ta' aġġudikaturi full-time bi kwalifiki għolja maħtura mill-Istat b'remunerazzjoni fissa soġġetta għal standards etiċi għoljin” .

[20] Informazzjoni sħiħa dwar il-proċedura u d-drittijiet li għandhom x'jaqsmu mal-ilmenti tista' tinstab fuq <https://www.ombudsman.europa.eu/en/document/70707> [Link].